

Reade
revalidatie | reumatologie

Overgewicht bij mensen met een dwarslaesie

Sonja de Groot

Marcel Post, Karin Postma,
Tebbe Sluis, Luc van der Woude

Beaartvoerd • De Hoogstraat • Helionare • Het Roessingh • Hoornbroek • RCA • Rijndam • Sint Maartenskliniek
Faculteit der Bewegingswetenschappen Instituut voor Fundamentele en Klinische Bewegingswetenschappen, VU Amsterdam
Rv, Kenniscentrum voor Revalidatie en Handicap, Hoornbroek • Afdeling Fysiologie, Universitair Medisch Centrum Nijmegen
Research Research and Development, Erasmus Universiteit Medisch Centrum, Rotterdam

ZonMw
ZonMw ondersteuning

Reade
revalidatie | reumatologie

Introductie

- Dwarslaesie**

```

    graph TD
      A[Inactieve leefstijl] --> B[Hart-vaatziekten  
Overbelasting bovenste extremiteit]
      B --> C[Toename in  
lichaamsgewicht]
      C --> A
  
```

Reade
revalidatie | reumatologie

Introductie

Nederlands onderzoek (Bloemen et al. 2005) toonde aan dat:

- 32% van de mensen met een dwarslaesie (N=454) een toename in het lichaamsgewicht ervaart als een gezondheidsprobleem.
- 14% van de mensen met een dwarslaesie noemde een toename in het lichaamsgewicht in hun top 5 van gezondheidsproblemen.

Reade
revalidatie | reumatologie

Introductie

- Body mass index (BMI):
gewicht (kg)/ lengte² (m)
- Gemakkelijk & goedkoop
- Aangepaste BMI afkapwaarden voor SCI

Algemene populatie	
Ondergewicht:	BMI < 18.5 kg/m ²
Normaal:	18.5 ≤ BMI < 25 kg/m ²
Overgewicht:	25 ≤ BMI < 30 kg/m ²
Obes:	BMI ≥ 30 kg/m ²

Populatie met een dwarslaesie	
Aanbevolen:	BMI < 22 kg/m ²
Overgewicht:	22 ≤ BMI < 25 kg/m ²
Obes:	BMI ≥ 25 kg/m ²

- Spiertrofie onder het laesieniveau => meer vetmassa en minder vetvrije massa per BMI eenheid

Reade
revalidatie | reumatologie

Introductie

- Doelen:
  - De *prevalentie* bepalen van overgewicht / obesitas tijdens en tot 5 jaar na de klinische dwarslaesierevalidatie.
  - Het *beloop* en de *determinanten* bepalen van de body mass index tijdens en tot 5 jaar na de klinische dwarslaesierevalidatie.

Reade
revalidatie | reumatologie

Methode

Proefpersonen Koepelproject:

- Dwarslaesie
- Rolstoelafhankelijk
- Leeftijd: 18-65 jaar
- Geen progressieve ziekte

=> Multi-centrum prospectieve cohort studie: 6 metingen

T1: Start actieve revalidatie (=3-4 uur zitten)

T1	T2	T3	T4	T5	T6
Start	+3 mnd	Ontslag	+1yr	+2yr	+5yr

Methode

• Body mass index (BMI)

- Gewicht gemeten (behalve op T5)
- Lengte gevraagd (op T1)

$$\text{BMI} = \text{gewicht (kg)} / \text{lengte (m)}^2$$

• Persoons- en laesiekarakteristieken

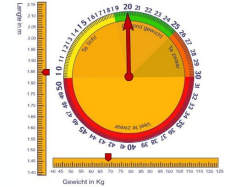
- Geslacht & leeftijd
- Laesiehoogte (paraplegie of tetraplegie)
- Motorische compleetheid

Methode

• Analyse

- Prevalentie van overgewicht / obesitas
  - Categorieën algemene populatie
  - Aangepaste categorieën dwarslaesiepopulatie

- Multi-level regressie analyse
  - Beloop over de tijd
  - Effect persoons- en laesiekarakteristieken op BMI en het beloop

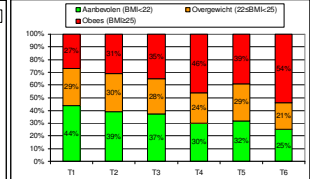
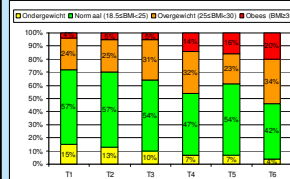
Resultaten

Descriptieve gegevens

- N = 184 nam deel aan ≥ 3 meetmomenten
- 75% Man
- 61% Paraplegie
- 70% Complete laesie
- Leeftijd: 40.2 ± 14.1 jaar
- BMI range: 13.9 – 39.3 kg/m²

Resultaten

Prevalentie

Overgewicht/Obesitas: 28% -> 54%

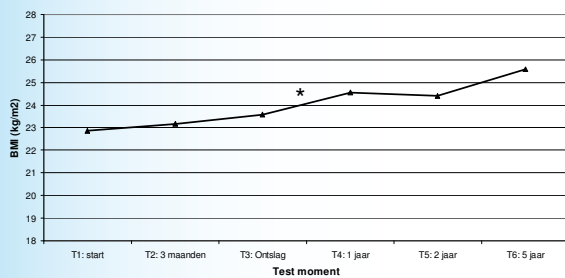
Overgewicht/Obesitas: 56% -> 75%

Kans op overgewicht/obesitas:

- 1.8x ↑ Voor mannen vergeleken met vrouwen
- 1.5x ↑ Voor paraplegen vgl. met tetraplegen
- 1.8x ↑ 5 jr na ontslag vgl. met ontslag

Resultaten

Beloop body mass index (BMI)

Effect van leeftijd op BMI: Ouder -> hogere BMI
Geen effect van geslacht, leeftijd, laesieniveau en compleetheid op dit beloop

* = Significant ($p < 0.05$)

Discussie

Vergeleken met de algemene populatie

- 47% van de algemene NL populatie heeft overgewicht / obesitas (2008)
  - vs. SCI: 54% (afkappunten algemene populatie)
75% (afkappunten SCI populatie)
- Algemene NL populatie: Leeftijd 5 jaar ↑ => BMI 1 kg/m² ↑
  - vs. SCI: In ± 6 jaar => BMI 2.8 kg/m² ↑

Discussie

Aanbevelingen

- Bewust maken: Risico op overgewicht / obesitas
- Preventie: Monitoring lichaamsgewicht, advies over belang dieet en actieve leefstijl (vooral aan mannen en personen met paraplegie)

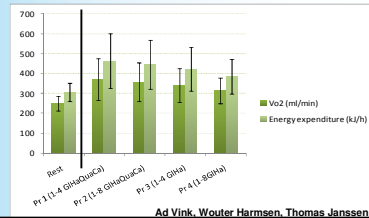
Meer onderzoek is noodzakelijk betreffende:

- energiebalans: energieverbruik vs. energie-inname
- het effect van interventies

Vervolg

- Zorgvernieuingsproject Reade 'Omgaan met risico's op overgewicht voor mensen met een dwarslaesie'

- Onderzoek 'Effect van electrostimulatie op het energieverbruik van mensen met een dwarslaesie'

- Lagere zuurstofopname tijdens rust (-25%)
- Energieverbruik neemt toe tijdens ES

⇒ ES kan wellicht ook een rol spelen in preventie van overgewicht

Ad Vink, Wouter Harmsen, Thomas Janssen

Conclusie

- De prevalentie van overgewicht / obesitas is hoger in de populatie met een dwarslaesie vergeleken met de algemene NL populatie
- De BMI van mensen met een dwarslaesie neemt geleidelijk toe tijdens en na de klinische revalidatie, met een significante toename in het 1^e jaar na ontslag.

J Rehabil Med 2010; 42: 922-928

ORIGINAL REPORT

PROSPECTIVE ANALYSIS OF BODY MASS INDEX DURING AND UP TO 5 YEARS AFTER DISCHARGE FROM INPATIENT SPINAL CORD INJURY REHABILITATION

Sonja de Groot, PhD^{1,2}, Marcel W. M. Post, PhD³, Karin Postma, MSc^{4,5}, Tebbe A. Sluis, MD⁵ and Lucas H. V. van der Woude, PhD^{2,6}

Dank voor uw aandacht!